

GYURIS ISTVÁN VIKTOR

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar

Történelemtudományi Doktori Iskola, Modernkori Magyarország Doktori Program

gyuris.istvan.viktor@gmail.com

Szép Ernő és a társadalmi mobilitás útvesztői a századforduló gimnáziumi világában

Szép Ernő (1884–1953) irodalmunk többször elfeledett és újrafelfedezett, sokoldalú alkotója, életrajzában a mai napig találunk hiányosságokat. Számos műve életrajzi ihletésű, ezeket egodokumentumokként is lehet elemezni. Kijelentéseinek ellenőrzése során azonban számos pontatlanságot vagy szándékos ferdítést fedezhetünk fel, s mindezek mögött tudatos írói stratégiák sejthetőek. Interdiszciplináris kutatásom kiindulási pontja a több mint fél évszázadon át kiadatlanul maradt *Natalia* című önéletrajzi ihletésű kisregénye (emlékezése), melynek állításait korábban senki sem ellenőrizte levéltári források alapján. Ennek több kéziratos szövegváltozatát is vizsgálom.

Kutatásomban összevetem a Szép Ernő gimnazista éveire vonatkozó, irodalmi visszaemlékezéseiben megfogalmazott állításait a történeti dokumentumok adataival. Végigkövetem a szegény zsidó tanító gyermekének kényszerű vándorútját Hajdúszoboszló, Debrecen, Mezőtúr és Budapest gimnáziumai között. A kutatás során korábban sosem látott részletességgel tárom fel Szép Ernő gimnazista éveinek életrajzi adatait, melyek már az aktív alkotói időszakához is adalékul szolgálnak.

Az irodalmi műként pozícionált emlékezésekben megfogalmazott állítások összevetése a történeti forrásokkal, továbbá a visszaemlékezések eltéréseinek elemzése fényt derít Szép Ernő jellemző írói stratégiáira, a referencialitás módozataira. Mindezek mellett Szép Ernő különböző gimnáziumokban bejárt útjának feldolgozása mikrotörténeti kutatásként is felfogható, ami a neveléstörténetírást is gyarapítja.